A°. 1829. N°. 59.

ARNHEMSCHE COURANT.

Zaturdag den 16 Mei.

FRANKFORT, den 12den Mei.

Volgens berigten van de grenzen van Wallachije van den 28sten April, zou bij Silistria een ernstig gevecht tusschen de voorhoede der Russische armee en een Turksch korps voorgevallen zijn, waarbij de Turken een aanmerkelijk verlies zouden geleden hebben. De generaal *Dieblitsch* zou bij dit gevecht tegenwoordig zijn geweest.

PETERSBURG, den 2den Mei.

Volgens het zeggen der deserteurs uit de Turksche Donauvestingen, heerscht daar groot gebrek aan levensmiddelen, vooral te Schumla, waar onlangs de nieuwe groot-vizier met 12,000 geregelde troepen aangekomen is.

PARYS, den 11den Mei.

In de zitting van de kamer der afgevaardigden van den 9den, is verslag gedaan op twee en vijftig verzoekschriften van leden van het legioen van eer uit alle deelen van Frankrijk, waarbij zij betaling hunner achterstallige toelagen verzoeken. Deze achterstand wordt berekend eene som van 45 millioen te bedragen. Onderscheidene leden hebben de verzoekschriften ondersteund, inzonderheid ook de generaal *Lamarque*, die eene spoedige kwijting dezer schuld ook daarom ten sterkste aanried, omdat men in het tegenwoordige tijdsgewricht vooral alles moest aanwenden om de billijk misnoegden te bevredigen. « Ziet rondom u, zeide hij; Europa is bedekt met brandstoffen, en het vuur, dat in het Oosten is ontstoken, kan een' algemeenen brand veroorzaken. Overal ziet men de mogendheden zich op deze groote crisis voorbereiden. Engeland brengt de oude onverdraagzaamheid tot zwijgen, en een torij's ministerie doet uit staatkunde, wat de vrijheidsliefde tot dus verre te vergeefs beproefd had. Oostenrijk en Pruissen verzamelen in stilte de middelen om in het strijdperk te kunnen treden en er voordeelen te behalen; en bij ons wordt juist dit tijdstip uitgekozen, om overal misnoegdheid te verspreiden; om wetten in te trekken, welke de plaatselijke belangen allerwege zoo zeer vereischen; om de regering in minachting te brengen, door in de departementen de beambten van een verwenscht bestuur in dienst te houden; door onze nationale garde in de vergetelheid of liever in het niet te laten; onze nationale garde, welke voor ons zou zijn, wat de landweer voor Duitschland is.»

De minister van binnenlandsche zaken antwoordde daarop. De spreker, zeide hij, had de belangen van Frankrijk kwalijk behartigd. « Hij verkondigt, dat Europa in vlam staat te geraken; hij vertoont ons de onderscheidene staten, als ieder in den zijnen zich onledig houdende om een min of meer werkzaam deel te nemen aan den brand, waarmede Euro-[illegible] in dezen toestand, dien hij met eenige overdrijving afschildert, vindt hij goed, niet alleen ten aanhoore van Frankrijk, maar van geheel Europa, van eene verdeeldheid tusschen het volk en de regering te spreken, welke niet bestaat. Zoo behoort een weldenkend man niet te handelen. — Bij deze gelegenheid, vervolgde de minister, moet ik ook eenige inlichtingen geven over de intrekking der ontwerpen van wet op de zamenstelling der departementale en gemeentebesturen, waarover de spreker zich mede beklaagd heeft. Toen wij in het bestuur zijn gekomen, waren onze eerste gedachten op de behoeften des lands gerigt. Daaronder bekleedden de behoeften der gemeenten en departementen eene eerste plaats. Wij stelden er eenigen roem in om tot het vestigen der noodige instellingen de hand te leenen. Er werd eene commissie benoemd, zamengesteld uit mannen van verschillende denkwijzen. Alles werd gewikt en gewogen, en eindelijk een ontwerp voorgedragen. Dit ontwerp werd nogtans door de commissie van de kamer geheel veranderd, en een stelsel van verkiezing in hetzelve gebragt, waarmede wij ons niet konden vereenigen. Bij de stemming over dit nieuw ontwerp nam een gedeelte der vergadering geen deel aan dezelve, en zoo werd het aangenomen. Ons gevoelen over de zaak bleef hetzelfde, en daarom hebben wij ons verpligt gevonden, den raad te geven, om de gedane voordragt in te trekken.

De liberalen blijven de intrekking dezer ontwerpen nog altijd toeschrijven aan den invloed eener partij, welke tegen alle verkiezingen is, wanneer zij die niet geheel in hare magt kan hebben.

— Het volgende voorbeeld van verdraagzaamheid, dat twee bedienaars van de godsdienst hunne geloofsgenooten gegeven hebben, verdient algemeen bekend gemaakt te worden:

« Op Zondag den 26sten April ontving de predikant van Ensheim (een dorp, twee mijlen van Straatsburg gelegen) van den pastoor van Holzheim (eene naburige gemeente van dit dorp) eenen brief, waarbij deze achtenswaardige geestelijke hem berigtte, dat de bisschop zich Vrijdag daaraanvolgende, den 1sten Mei, naar Geipolsheim zou begeven om het sacrament van het vormsel te bedienen, en dat de geestelijkheid en ingezetenen van Holtzheim voornemens waren, zich in processie naar dat dorp te begeven, om die godsdienstplegtigheid bij te wonen; dat hij, vermits hun weg door Ensheim ging, waar niets dan protestanten wonen, den predikant en maire van Ensheim meende te moeten vragen of zij er geene bedenking tegen hadden, dat hunne processie door het dorp ging. Deze brief ademde de edelste gevoelens van verdraagzaamheid en die broederlijke [illegible], welke onder ware christenen behoort te bestaan.

« De predikant sprak daarover met den maire der gemeente; 's anderen daags zonden zij aan den pastoor van Holtzheim een antwoord, waarbij zij hunne blijdschap betuigden, om aan dien geestelijke en zijne kudde een bewijs van hunne genegenheid te kunnen geven, en hun berigtten, dat er niet alleen geene bedenking tegen het doortrekken der processie door het dorp Ensheim bestond, maar dat ook alle ingezetenen dezer gemeente blijken van hunnen eerbied voor de plegtigheden van de katholijke godsdienst zouden trachten te geven; dat, zoodra de processie op Ensheims grondgebied zou komen, de klokken zouden geluid worden, en dit godsdienstig eerbewijs haar zou gegeven worden tot dat zij het dorp zoude verlaten hebben. De processie van Holtzheim, waarbij zich die van Schaeffolsheim gevoegd had, had werkelijk op den bepaalden dag plaats. 's Morgens ten acht ure kwam zij bij Ensheim aan; de veldwachters waren in feestgewaad aan de beide zijden des dorps geposteerd, om het voorbijrijden der rijtuigen te beletten, en alles liep in de volmaakste orde en zeer stichtelijk af. 's Middags kwam de processie van Geipolsheim terug; dezelfde eer werd haar bewezen; de predikant van Elsheim plaatste zich zelfs in kostuum bij den ingang der kerk, waar de processie voorbij moest trekken, en groette haar toen zij voorbij trok.»

— Het volgende wordt uit Roville gemeld:

» Een vrij buitengewoon verschijnsel trekt sedert eenige dagen de aandacht onzer landlieden tot zich, en hetzelve is wel merkwaardig, omdat men zich daardoor een denkbeeld kan maken van de koude en vochtigheid, welke wij gedurende dit voorjaar gehad hebben. De zwaluwen zijn in de eerste dagen van April aangekomen; maar sints is het weder zoo koud geweest, dat deze dieren gebrek leden doordien er geen muggen en andere gevleugelde insecten waren, die hun eenigste voedsel uitmaken en er anders zoo overvloedig in dit jaargetijde zijn. In de laatste dagen van April zag men de verzwakte zwaluwen langzaam langs den grond vliegen en bij de bloemen stil houden, in welke zij vergeefs naar eenige insecten zochten; zij kwamen bij de huizen en vooral bij de stallen, daar voor de deuren eenige muggen vlogen. En daar het nu den 1sten en 2den Mei nog kouder dan gewoonlijk werd, was het eindelijk gevolg, dat de zwaluwen bijna allen door honger omkwamen. Men vindt ze in menigte op de weiden, op de velden en bij de huizen dood liggen. Niemand weet zich geen dergelijk voorbeeld in deze streken te herinneren.»

TWEEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van Dingsdag den 12den Mei.

De vergadering wordt ten over half 12 ure geopend.

De notulen van het verhandelde in de zittingen van den 8sten, 9den en 11den dezer worden gelezen en gearresteerd.

H. H. Exc. de heeren ministers van financien, van binnen- en van buitenlandsche zaken, zijn in de vergadering tegenwoordig.

De beraadslagingen over de tienjarige begrooting worden geopend.

Z. Exc. de heer minister van financien nam het eerst het woord, en maakte in eene lange redevoering een groot aantal algemeene aanmerkingen. Hij herhaalde al de beloften, welke sedert het voorstellen van de begrooting waren gegeven; verdedigde het bestuur tegen de aantijging, als of men alleen eene zucht had om uitgaven te doen; dat de regering integendeel alle uitgaven onderzoekt of zij voor vermindering vatbaar waren; dat hij zich persoonlijk voor God, voor den Koning, voor de Staten-Generaal, voor zijn geweten en voor geheel het Nederlandsche volk verantwoordelijk stelde, dat alle mogelijke verminderingen in de uitgaven zouden worden daargesteld; dat hij in alle mogelijke opzigten de hem opgelegde taak bij het besluit van den 10den April zoude uitvoeren; dat het onmogelijk was om in eens onbepaalde verminderingen daar te stellen, daar zulks eene omwenteling zoude zijn; dat men altijd in het oog moest houden, dat er eene armee, eene zeemagt, eene justitie, enz. enz. moest bestaan; dat men geene vergelijkingen met andere rijken moest maken, daar men anders een zeer groot verschil ten voordeele van Nederland zoude bemerken; dat de waardigheid en onafhankelijkheid van het vaderland immers moesten gewaarborgd worden; enz. Hij behield zich voor, om, na den afloop der beraadslagingen, in eenige bijzonderheden der begrooting te treden. De minister verdedigt het stelsel der belastingen, hetwelk, volgens zijn oordeel, het zuiden en noorden van het rijk gelijk doet betalen, en hij gelooft, dat, wanneer de bijzondere wetten omtrent de middelen zullen worden verbeterd, dezelve met veel minder klagten zullen worden geheven.

Nadat Z. Exc. de minister van financien nog zeer lang het woord gevoerd had, en op het einde van zijne redevoering, de vergadering de aanneming van de begrooting had aangeraden, daar Z. M. evenwel bezuinigingen daarin kon vaststellen, en door hetwelk men geene vertraging in de dienst des rijks zoude daarstellen en men de gelegenheid gaf om al de bijzondere wetten nog in de volgende zitting voor te dragen, heeft de heer *van Sijtzama* het woord gevoerd en zich tegen al de aanhangige ontwerpen van wetten verklaard.

Er behooren veel meer bezuinigingen daargesteld te worden, doch men moet die niet zoeken op kleine ambtenaren. De beloften deden bij hem niets af en dezelven zouden na de aanneming der begrooting in rook verdwijnen.

Hij zag er in geenen deele eenig bezwaar in, om hetzelve te verwerpen, daar er in October nog genoeg tijd was om eene andere voor te stellen en aan te nemen.

Hij verklaarde zich in sterke bewoordingen tegen het ontwerp der middelen, welke eene ongrondwettige en ongelijke grondbelasting, eene slechte belasting op het personeel en verhoogingen van andere belastingen daarstelde, door de afschaffing van de belasting op het gemaal.

Eindelijk waren de antwoorden der Regering, omtrent het ontwerp op de nationale schuld, niet genoegzaam om daarover te oordeelen, en hij moest zich dus ook tegen dit ontwerp verklaren.

Vervolgens zijn de beraadslagingen opgeschorst tot morgen Woensdag, ten 11 ure.

Naar al hetgeen men verneemt, zullen er weinig leden het woord meer voeren, omdat het gevoelen der Kamer opzigtens dit ontwerp der tienjarige begrooting, door de uitgebreide proces-verbalen der afdeelingen reeds genoegzaam is geopenbaard. Men gelooft, dat geen 30 leden voor deze begrooting zullen stemmen.

Zitting van Woensdag den 13den Mei.

De vergadering wordt ten half twaalf ure geopend.

De beraadslagingen over de tienjarige begrooting worden voortgezet.

De heer *Pescatore* brengt eene korte redevoering uit, ten betooge, dat, na alles overwogen te hebben en na al de antwoorden der regering gelezen en geraadpleegd te hebben, hij zich nog gedrongen blijft zien om tegen al de begrootingswetten te stemmen, *daar hij genoegzaam ondervinding heeft, dat, na de aanneming van de begrooting, men niet al de beloften nakomt.*

De heer *van de Poll* betuigde zijn leedwezen, dat door een groot aantal leden besloten was geworden om over de teederste belangen des rijks niet het woord te voeren. De spreker geloofde wel, dat er reeds bezuinigingen in de begrooting waren daargesteld, en dat verder wel zoo de gegevene inlichtingen en verzekeringen van de regering als nog laatstelijk het Koninklijk besluit van den 10den April genoegzame redenen opleverden om voor de begrooting te stemmen, terwijl zoo overhoopt, aan al de verlangens of verzekeringen, zoo tot vermindering der uitgave als tot vereenvoudiging van de verschillende deelen des bestuurs, niet mogt worden voldaan, er aan de vertegenwoordigers van het volk genoegzame magt werd overgelaten om alsdan de buitengewone of eenjarige begrooting af te stemmen, hetwelk toch altijd een wapen in hunne handen was.

De minister van financien vatte als nu het woord op tot het geven van nog eenige verzekeringen, tot geruststelling van den vorigen spreker, en zeide, dat eene der voornaamste grondslagen van de nieuwe wetten op de patenten zoude uitmaken, dat de doctoren en chirurgijns van die belasting zullen worden ontheven, dat er eene nieuwe wet aan de kamer zoude worden aangeboden in de volgende zitting, omtrent de belasting op de gouden en zilveren werken en nog vele andere, voor welke de zitting reeds te ver was verloopen, doch desniettemin reeds gedeeltelijk in gereedheid waren.

De heeren *de Meulenaere* en *le Hon*: waarom stuit men den gewonen loop der beraadslaging; de minister kan spreken wanneer de discussie afgeloopen is.

De heer *van de Poll* en daarna de minister van financien, willen het woord opvatten, doch een groot aantal vallen hen in de reden en roepen: Tot de orde! Tot de orde!

De heer *van de Kasteele* spreekt vervolgens in denzelfden zin als de heer *van de Poll*.

De heer *G. G. Clifford* had geene voldoende antwoorden der regering op vele zijner aanmerkingen ontvangen, en al hoewel men hem vele staten met cijfers had voorgelegd, kon de spreker daarin zeer weinig vinden dat tot eenige inlichting strekte, en vooral keurde hij niet goed den staat van het amortisatie-syndicaat, dien de redenaar geheel anders verwacht had, hij achtte de bezuinigingen, welke daargesteld waren, nog van zeer weinig belang, en oordeelde dat de uitgaven nog veel te hoog waren.

De heer *Donker Curtius* had bij de eenjarige begrooting voor 1829 al zijne hoop gezet op de tienjarige, aanvang nemende met den jare 1830, doch zag zich hierin zeer te leur gesteld. Hij betoogde de mogelijkheid om uitgaven voor de tien jaren daar te stellen, en om als vertegenwoordiger des volks met het enkel woord *voor* of *tegen*, voor tien jaren het volk met zware belastingen te overladen, of om de begrooting af te stemmen. Doch hij kon dezelve niet goedkeuren, als zijne stem niet op kennis en onderzoek gegrond was en hij mogt dezelve op geene verzekeringen of beloften gronden.

De heer *Backer* sprak eene redevoering uit in den zin van de twee laatste redenaars.

De heer *van Reenen* onderzocht al de ontwerpen, de antwoorden en inlichtingen der regering, al de nadere bedenkingen, doch ziet geene redenen aanwezig om tegen de ontwerpen te stemmen.

De heer *de Secus* oordeelt, dat men bij eene tienjarige begrooting altijd moet in het oog houden, dat, wat men goedkeurt, voor tien geheele jaren is, en zich men naderhand vrij op de beloften en verzekeringen kan beroepen, zonder eenige hulp.

De heer *Beelaerts van Blokland* verklaart zich voor de ontwerpen op de uitgave en de middelen, doch tegen die van het amortisatie-syndicaat.

De heer *van Sijtzama* licht eenige zijner bedenkingen toe en blijft volharden in zijne afkeurende stem.

De heer *van Utenhove* verklaart zich voor de begrooting.

Zijne Exc. de heer minister van binnenlandsche zaken vat nu het woord op en houdt zich voornamenlijk onledig met te spreken over de aanmerkingen in het algemeen, welke tegen zijn departement zijn gemaakt, en over de zoogenaamde grieven, welke men voornamelijk uit het zuiden van het rijk had opgeworpen.

De minister gaf verder alle verzekeringen, dat door de Regering niets anders beoogd werd dan de grondwet te volgen, de meest mogelijke bezuinigingen daar te stellen, de ingezetenen hunne regten te laten doen behouden enz.

De voorzitter: Ik verklaar de vergadering geadjourneerd tot morgen ten elf ure.

Een aantal leden: Neen! Neen! voortzetting der beraadslagingen. Ter stemming! Ter stemming!

De voorzitter: Ik herhaal het, ik verklaar de vergadering geadjourneerd tot morgen, daar Z. Exc. de minister van buitenlandsche zaken nog moet het woord voeren.

Een aantal leden vertrekken, doch een aantal andere blijven en roepen: Ter stemming! Ter stemming! Gij hebt het regt niet om de vergadering te sluiten. Het reglement verbiedt zulks. Dit zijn daden van geweld!

Als nu begint de voorzitter in omvraag te brengen of de vergadering de zitting wil adjourneren tot morgen, of de beraadslagingen wil voortzetten.

De meeste leden zijn reeds vertrokken en de heer *Warin* verklaart zich tegen dit in omvraag brengen.

De heeren *Surlet de Chocier*, *de Stassart*, *van Ysselt*, *de Brouckère*, *de Gerlache*, *le Hon*, *de Meulenaere* en een aantal andere leden spreken tegen den voorzitter, tegen den heer *Warin* tegen de ministers, enz.

Plotselijk staan al de leden op en verlaten de zaal, en de vergadering werd aldus gescheiden, verklarende de voorzitter dat de beraadslagingen morgen ten 11 ure hervat zullen worden.

Zitting van Woensdag den 14den Mei.

De vergadering ten half 12 ure geopend zijnde, worden de beraadslagingen over de tienjarige begrooting vervolgd. Nadat de heeren *van Asch van Wijck*, *van Boelens*, *van Alphen*, *le Hon* en *de Stassart* nog het woord gevoerd hadden, hebben de ministers van binnen- en buitenlandsche zaken en die van financien nog het woord gehad en is men ter stemming overgegaan, waarvan het besluit is, dat alle dezelve *verworpen* werden, als die van de uitgaven met 79 stemmen tegen 26, die der middelen met 86 tegen 19, en die, betreffende de nationale schuld, met 89 tegen 16 stemmen. De vergadering is daarna gescheiden.

GEND, den 12den Mei.

Ook de Prins van *Hohenlohe* bemoeit zich met het monopolie van het onderwijs. Volgens den *Catholique*, zal hij er met de ingezetenen dezer stad tegen bidden, en wel gedurende acht dagen, te rekenen van den 7den tot den 15den Junij aanstaande.

Mengelwerk.

EEN WOORD OVER DE CLUBS IN HET ZUIDEN.

Aan de Redactie.

In uwe Courant van den 7den dezer meldt gij de oprigting van *constitutionnele gezelschappen* in *Belgie*, met wier oprigting men *in alle provincien* bezig is; dat, volgens den *Catholique*, « *tusschen alle pro-* « *vincien* van *Belgie* een *verbond* gesloten is, en dat, zoo er dan *Ier-* » *landisme* in het groot moet zijn, men zijne honderd duizend *petitio-* « *nairissen* heeft.» Wat beteekent dit alles? wat wil men dan toch nog meer? De Regering heeft de *liberaalste* wet op de drukpers gegeven, die in eenig land bestaat; de wet op het gemaal wordt met nieuwjaar afgeschaft; het vraagstuk over de *jurij* is aan de Staten-Generaal zelf onderworpen, en *door dezen* (niet door de Regering) verworpen; omtrent het onderwijs is eene commissie benoemd, ten einde, zoo veel mogelijk, en zoo veel met rede en verlichting, en de behoefte aan goede onderwijzers kan overeen gebragt worden, aan allen genoegen te geven. Nog eens dus: wat beteekent zulk een *verbond*, bepaaldelijk der *Belgische* provincien? Moeten het nieuwe *jacobijnen clubs* worden? of eene *centrale vergadering*, gelijk die in 1795 in den *Hage* uit een aantal *revolutionnaire genootschappen* bijeen kwam, om aan de Regering de wet te stellen? Hebben wij dan geene wettig gekozene vertegenwoordigers meer, of wordt onze vertegenwoordiging met ontbinding bedreigd, of met *militair* geweld tot zwijgen gebragt? Maar de Regering doet integendeel al het mogelijke om haar genoegen te geven; geen land geniet, in den uitgebreidsten zin, meer vrijheid dan *Nederland.*

Een van beiden dus, *of* het is eene schandelijke *leugen* van den *Courier* en den *Catholique* (volgens de *jezuiten* mag men immers ook wel liegen, voor de belangen der H. Kerk, want het doel heiligt de middelen) ten einde dus, hetgeen nog niet *bestaat*, door stoute verzekering en aanmoediging te doen *geboren worden*, *of* het is het werk van eene partij der geestelijkheid, die niet rusten kan voor zij de *alleenheerschappij* in het koningrijk bekomt, en alle andere gezinten, die haar een doren in het vleesch zijn, onder haar gebied heeft gebragt. Het is dus eene nieuwe *heilige ligue*, waarmede men de Regering bedreigt, en die niet alleen tegen het *ministerie* (met welk woord men in de lucht schermt) maar tegen de Regering, ja tegen den persoon des Konings gemunt schijnt, (want deze ontzagen de *ligueurs* immers ook niet.) Kunnen de zich noemende *liberalen* (inderdaad ellendige priesterslaven, die zich, uit haat tegen *Holland* en tegen de Regering, in eene honderdmaal drukkender dienstbaarheid, dan waarover zij klagen, hebben verkocht) kunnen de zoogenoemde *liberalen* dat woord van *ligueurs* niet dulden; wel nu, zij hebben er een, dat hun zekerlijk beter aan zal staan: dat van *constitutionnele gezelschappen*, even zoo als de *jacobijnen*, in den beginne der *Fransche* omwenteling, zich geliefden te noemen. Men weet hoe *constitutionneel* die heeren waren! daarvan is de *Place de la Revolution* een onwraakbaar getuige. En het zou hier, wanneer dat zoo voort moest gaan, niet beter zijn. Reeds dreigen zij met hunne *honderdduizenden*, die zij *tot nu toe* verzoekers noemen, doch wel eerlang, wanneer de priesters en de *jacobijnen* uit *Frankrijk* hunnen zin kregen, als « *voorvechters* » zouden doen optreden. — Waar komt hier *Ierlandisme* te pas? Zijn de Roomschgezinden misschien in hunne regten verkort? ten zij ze dit als eene verkorting voor hun regt beschouwen, dat zij niet kunnen vervolgen. En dit is volmaakt de geest der congregatie en van het *jezuitisme.*

Doch indien het waar is, dat eenige personen, onderscheiden door hunnen staat in de maatschappij en [illegible], zich door de priesters hebben laten wegslepen, en deel in de nieuwe *jacobijnsch-jezuitische ligue* genomen hebben, zoo moeten zij wel bedenken, dat zij zich tot speelballen eener partij vernederen, die niet rusten zal, voor dat *Nederland*, althans *Belgie* (want *Noord-Nederland* is te verlicht en te zeer met den geest onzer eeuw doordrongen, om daarvoor te vreezen te hebben) voor dat *Belgie* het lot van *Spanje* onderga. En dan zullen zij, thans de werktuigen, eerlang de slagtoffers worden! Zoo was het ook in *Frankrijk*, waar dweepers voor de vrijheid, als: CONDORCET, VERGNIAUD en BRISSOT, nadat zij den troon hadden omverre geworpen, door het gespuis, dat zich van hen bediende, in het stof werden vertreden. Doch in allen gevalle zal de Regering zich door al dat geschreeuw niet laten ontmoedigen. Zij zal (hiervan zijn wij verzekerd) met vasten tred haren weg vervolgen; de opvoeding door geene domme, dweepzieke monniken laten overweldigen; die *clubs* en honderdduizend *petitionnairissen* verachten, en, in de bewustheid harer goede bedoelingen en der toejuiching van de groote meerderheid der natie, rustig haren weg vervolgen. Doch nu ziet men, hoe beklagelijk het is, dat de meerderheid der Staten-Generaal zoo veel gewigt aan die jammerlijke petitien gehecht heeft. Wanneer men die op den regten prijs had geschat, zou men [illegible]

niet geen *verbond tusschen alle provincien van Belgien* en met geene *honderd duizend petitionarissen* durven dreigen.

Vindt gij deze bedenkingen gegrond, wees dan zoo goed, aan dezelve eene plaats in uw geacht Dagblad te geven, waarmede gij zeer zult verpligten

Uwen bestendigen Lezer

T. v. O.

WAAR WIL MEN TOCH MET HET ONDERWYS HEEN?

Waar de ultramontanen heen willen is niet moeijelijk te raden; zij zeggen, dat het gouvernement over het onderwijs een onwettig gezag uitoefent, en zijn verder van oordeel, dat alleen de priesters onderwijzers moesten wezen; immers de schrift leert: *gaat heen en onderwijst alle volkeren*. Reeds tot verveling toe heeft men hen op die stelling bediend, zij is daardoor tot zulk eene duidelijkheid geraakt, dat zelfs LE SAGE TEN BROEK er niet meer mede voor den dag durft komen. — Voor het oogenblik althans is dit geene zaak; de hevigste voorstanders dier leer hebben eenige stappen achter uit gedaan, zich verbeeldende om in die houding zoo veel te beter over de sloot te zullen komen. — Zij roepen nu niet meer, dat Christus, of dat de Paus hun een *uitsluitend* regt op het onderwijs heeft gegeven; maar gedragen zich als *liberalen* en vragen eene onbepaalde vrijheid van onderwijs en drukpers; dat is, zeggen zij, eene behoefte van den tijd. LAMENNAIS, wien een regtvaardig nageslacht bij DONQUICHOT vergelijken zal, is ten laatste ook achteruit gegaan en draagt nu de calot op het eene oor en de jacobijne-muts op het andere. De groote hoop laat zich door zijn geschrijf om den tuin leiden en staat versteld bij de edelmoedigheid van zoo een heilig persoon: hoe toegevend is niet een vroom gemoed, wat geeft hij een goeden raad, met wat eene zalving redeneert hij, en, voegen zij er bij, hoe warm is niet zijne verdediging der vrijheid, zelfs andersdenkenden wil hij laten schrijven en drukken. — Ongetwijfeld, maar hij stelt op den voorgrond, dat het onderwijs toch altijd wederom in handen der geestelijken moet komen, en wil zich het regt hebben voorbehouden, om alle geschriften, die hem niet aanstaan, te doen doemen en verbieden. — Op die wijze verstaan de ultramontanen de vrijheid van onderwijs en drukpers. Die zijne kinderen bij een' liberaal wil ter school bestellen, waarom zoude hij dat niet mogen doen? Waarom zou een ander niet een boek mogen schrijven over wezenlijke kennis en verlichting? Waarom zouden niet alle *opinien gerepresenteerd* worden? Met deze en soortgelijke strikvragen verschalken zij in de eerste plaats de massa en vervolgens ook nog een groot deel der kortzigtigen onder de liberalen. — Ging het hen nu naar den zin, dan zou een ieder eene school kunnen openen en onze gijmnasia en universiteiten zonder eenig toezigt, van 's Konings wege, met geestelijken bezet worden; met geestelijken, die niemand betwisten zullen om zijne wetenschap te komen voorstaan; maar die boetvaardig en nederig hunne kennis en ervaring aan de leergierige jeugd wenschen aan te bieden. Des Zondags zouden zij echter van tijd tot tijd een klein sermoentje doen, en ongelukkig hij, die er niet tegenwoordig was; ongelukkig hij, die in de week hunne lessen verzuimde of behagen vond in het onderwijs hunner concurrenten, of zich van hunne boeken bediende. Het verschrikkelijkste monopolie, dat zich denken laat, zou uit deze vrijheid geboren worden, en daarom houde de regering hen in toom, niet door een ander monopolie daartegen over te stellen, zoo als sommigen denken, maar door het handhaven van dat heilig en onvervreemdbaar regt van *lastgeving* en *toezigt*, hetwelk in geen beschaafd land aan den souverein kan betwist worden. — Zoo als elders, zoo moet ook hier de Koning waken, dat ware vrijheid van godsdienst en drukpers, ware verdraagzaamheid, liefde en eendragt meer en meer bevorderd worden; hij moet zorgen dat alle Nederlanders bij hunne regten bewaard blijven; tot dat einde moet hij de overtuiging hebben, dat alle leeraars wezenlijke kundigheden bezitten en het vaderland lief hebben; vervolgens moet hij kennis dragen van hetgeen er in de school omgaat; want hij is verslag schuldig van dit toezigt aan de vertegenwoordigers der natie. Waar de regering heen wil, is dus gemakkelijk na te gaan. Zij wil de drukpers en het onderwijs zoo vrij laten, als die te voren waren; zoo vrij als mogelijk is, om zich zelven niet te vernielen. Van daar, dat zij lasteraars en oproermakers wil gestraft hebben, en geene onkundige, waanwijze of kwalijk gezinde declamateurs tot het onderwijs zal toelaten. — Deze alle zijn uitgesloten en zullen het ook wel altijd blijven, en ziedaar wat de ultramontanen in den weg staat, wat hun hindert, en wat zij, om het belagchelijk en tevens ook verachtelijk te maken, *het monopolie* noemen.

Maar wat wil men dan aan de universiteiten? ook daar spreekt men van vrijheid, van *monopolie*, van veranderingen. — Waar wil de regering met die instellingen heen? Wat willen de professoren, wat willen de studenten?

Om dit een en ander naar behooren te overzien, moet men wel op het oog houden, dat onze universiteiten, hoezeer drie daarvan eerst nieuwelings opgerigt, echter alle overoude instellingen zijn. Hetgeen er geleerd wordt is somtijds voortreffelijk, zeldzaam geheel verwerpelijk; onder de personen, die er onderwijzen, zijn vele schrandere geleerden en waarlijk uitmuntende mannen, eenige middelmatige, maar toch niet geheel onnutte leermeesters. — Verder heerscht er een betamelijke vrijheid van onderzoek, spreken en schrijven; terwijl het gouvernement, hetwelk met rede zijne ambtenaren vertrouwt, de professoren nog bovendien met eene groote onderscheiding behandelt. De studenten zijn, over het algemeen genomen, veel beschaafder dan voorheen, zij zijn rustiger en leerzamer ook. Aan werktuigen, boeken en andere behoeften schijnt het nergens te ontbreken, en echter kwijnen hier en daar de studien. Maar nu de oorzaken dier kwijning? Deze liggen eenig en alleen in het bijbehouden van vormen en gebruiken, die met onzen tijd niet meer overeenkomen, en vooral in het gebrek aan *concurrentie*.

In faculteiten verdeeld, komen de hoogleeraren jaarlijks over de verdeeling der leervakken overeen, hetgeen niet belet, dat een ieder, mits *binnen* zijne faculteit blijvende, echter ook buiten zijne leervakken mag kiezen en zich alzoo in den geheelen kring der godgeleerdheid, der regten, letteren of wetenschappen, naar goedvinden, bewegen kan en als mededinger van zijne ambtgenooten optreedt. — Zoo verre de wet; — maar nu wil de gewoonte geheel iets anders. Er zijn onder die leervakken *goede* en *kwade*; dat is, die veel en die weinig in de beurs brengen. Is men nu in het bezit van eene der eerste soort, dan tracht men zich daarin te bevestigen. Alle aanwezigen hebben omtrent hetzelfde belang; men deelt alzoo een goed met een kwaad — of drie kwade tegen een goed leervak rond, en maintineert elkander dan wederkeerig, bij wijze van een mutuele brandassurantie. Is er nu een der contraktanten, die ziekelijk wordt of gebukt gaat onder den last der jaren; is er ook een die den ijver, de lust verliest, of door deze of gene omstandigheid in zijne wetenschap achteruit raakt; zoo blijft hij nogtans professeren, en wel alleen, alleen in het hem toegedeelde vak, hetwelk daardoor kwijnt en zich jaren, ja eene halve eeuw lang, in dien toestand bevinden kan.

Slechts dan, wanneer een professor zeventig jaren oud is, wordt hem van staatswege een concurrent toegevoegd en dan weder treedt die concurrent, om zijne overgenomene lessen tegen verdere concurrentie te waarborgen, tot het bondgenootschap toe; vindt de afspraak der faculteiten allervoortreffelijkst en werkt of werkt niet, al nadat hij lust en roeping heeft.

Eenige weinige hoogleeraren en vele liefhebbers van ware beschaving en geleerdheid zijn tegen die orde van zaken, en noemen dit het *monopolie*, als zijnde een wezenlijke alleenhandel en wel een alleenhandel zonder octrooi en van de allerschadelijkste soort. Die het dus om het goede, om den voortgang der wetenschappen, om den waarachtigen bloei der universiteiten te doen is, wenschen niets vuriger dan eene heilzame concurrentie door de regering te zien bevelen; in welk geval een ieder hoogleeraar zal worden in staat gesteld, zijne krachten onbelemmerd aan te wenden, en eene wetenschap ook dan nog aan de universiteit zal kunnen bloeijen, al gebeurde het, dat de eigenlijke leerstoel van dat vak niet gelukkig bezet was. Dan, ziedaar juist waar de schoen wringt. Zulke niet gelukkig bezette leerstoelen zijn er nog al redelijk veel en er bevinden zich dus in ons land voor het minst ook even zoo veel professoren, die tegen alle concurrentie zijn ingenomen en hemel en aarde bewegen om het gouvernement het monopolie te doen handhaven. Waar nu de regering heen wil, ten opzigte van dit laatste monopolie, is nog aan niets zeer duidelijk gebleken; want nu eens nam zij maatregelen, welke der concurrentie gunstig waren, dan weder eens hield zij die tegen en beschermde de luiheid, de onkunde, en de verouderde begrippen. Wij hebben nogtans eene levendige overtuiging, dat de regering voortgang zoekt; wij denken, dat zij slechts gedwongen handelde, zoo dikwijls als zij de domheid de hand bood, en nogtans vreezen wij, dat er vooreerst op den ingeslagen weg zal worden voortgegaan; niet dat het gouvernement het monopolie in allen deele zal blijven handhaven: neen, maar ten respecte van de vijanden des lichts, ten genoege van de vrienden der gemakkelijkheid, zal men eene transactie bedenken en beide partijen trachten te behagen, zonder aan een hunner te voldoen. — Wat nu de studenten aangaat, deze zouden in de eerste plaats wel vrij willen wezen van collegie-gelden, en ter ondersteuning van dat verlangen, is vrij wat te zeggen. — De minervalia, zoo als zij thans geheven worden, geven onaangename betrekkingen tusschen de leermeesters en de leerlingen, en bovendien nog verdeeldheden tusschen de professoren onderling. Het is ook eene wezenlijke hardheid, om dezen of genen professor te moeten betalen, alleen omdat zijne lessen *quasi* verpligtend zijn, zonder nog altijd gevolgd te worden of nuttig te wezen. — Men zou daarom de studenten wel wat meer vrijheid mogen geven en ten minste de keuze moeten laten tusschen de verschillende hoogleeraars in ieder vak, en ware het te schikken, dat zij zelfs met dezen, wat geldzaken betreft, in geene aanraking behoefden te komen, dan zou er een groote stap tot wezenlijke verbetering gedaan zijn.

Maar de studenten verlangen nog meer; wel gaarne werden zij wat minder tot de wiskunde gedwongen, en weder hierin zijn wij hun gevoelen toegedaan. Dat men de wiskunst voorstaat, en alle gelegenheid verschaft, om hierin tot eene groote volkomenheid te geraken, is wel, is zelfs allerloffelijkst; maar om alle studenten, zonder hunnen smaak of hunnen aanleg te raadplegen, evenwel tot het waarnemen van mathematische lessen te dwingen, is onstaatkundig en de wetenschap zelve tot geen voordeel.

Zij willen meer. Op sommige collegien wordt altijd gedicteerd; zij zitten daar als in eene schrijfgalei en verstompen bij dien machinalen arbeid, veel eer dan dat hun geest zich zou ontwikkelen. Die over het schadelijke van die verouderde leerwijze kunnen oordeelen, zijn er allen tegen, en geen wonder: want zoo zij een jaar lang schrijven, dan hebben zij, op sommige universiteiten, bij slot van rekening, dikwijls nog niet anders in handen dan eene latijnsche vertaling van het een of ander Duitsch of Fransch leerboekje. — Waar geen concurrentie bestaat, is dat kwaad moeijelijk te verhelpen; waar men deze echter aanneemt, daar bekomt alles geest en leven. Wij wenschen derhalve, dat ook aan dat gedeelte van het verlangen der studenten zal kunnen voldaan worden.

GESCHIEDKUNDIGE HERINNERINGEN.

Den 15den Mei 1536 verscheen ANNA VAN BOLEYN te *Londen* voor de regtbank.

Den 15den dito 1702 verklaarden de *Staten* den oorlog aan *Frankrijk* en *Spanje*, hetwelk ook vervolgens door den Keizer en de Engelsche Koningin ANNA geschiedde, welke laatste in al de maatregelen des overleden Konings scheen te zullen treden.

Den 15den dito 1793 bemagtigden de Engelschen het eiland *Tabago*.

Den 16den dito 1613 werd het vijftienjarig verdrag tusschen de Staten en de Rijksvorsten gesloten.

Den 16den dito 1703 werd het verdrag tusschen *Portugal* en de *Bondgenooten* te *Lissabon* geteekend.

Den 16den dito 1703 ging de stad *Bonn* bij verdrag aan den hertog van *Malborough* over.

ARNHEM, den 15den Mei.

Het water is hoog in den *Rijn* aan de Paal:

Den 14 Mei.	2 El 6 Palm 0 Duim;	gewassen 0 D.,	gevallen 10 D
Den 15 dito	2 El 4 Palm 0 Duim;	gewassen 0 D.,	gevallen 10 D

Heden is aan een langzaam verval van krachten, in den gezegenden ouderdom van 82 jaren en 2 maanden, overleden onze waarde Oom en Behuwd-Oom, de Heer *WESSEL OVINK, Wzn.*, in leven Koopman en Winkelier alhier.

DINXPERLO, den 8sten Mei 1829.

H. OVINK.
E. OVINK,
Geb. HEESEN.

Op den 10den Mei 1829, is te DOESBORGH, in den ouderdom van ruim 70 jaren, overleden, de Wel Edel Geboren Gestrenge Heer en Mr. *EVERHARDT ALEXANDER VER HUELL, Oud Burgemeester dezer Stad, enz. enz.*

UTRECHT, den 11den Mei 1829. Heden overleed tot onze droefheid, ons geliefd jongste Dochtertje, *HERMINA WILHELMINA*, in den bloeijenden leeftijd van even zeven maanden.

H. KAMPERDYK.
G. W. KAMPERDYK,
Geb. DE VEER.

P. S. *Vrienden en bekenden, zoo binnen als buiten de stad, gelieven deze voor eene bijzondere bekendmaking aan te nemen.*

Den 13den Mei 1829 is op de BEELHORST, te BRUMMEN, overleden, de Heer Mr. *NICOLAAS HENDRIK SCHRASSERT, oud Burgemeester der Stad Arnhem*, laatst *Lid der Staten van Gelderland en Vrederegter van het Kanton Brummen.*

Op begeerte van den overledene zullen geene uiterlijke teekenen van rouw worden aangenomen.

---

† † † Het STEDELYK BESTUUR van *LEEUWARDEN* willende benoemen eenen ZANGMEESTER, tot het geven van Theoretisch en Practisch Onderwijs in de *Stedelijke Muzijkschool* aldaar, zoo worden, namens hetzelve, door Commissarissen over gemelde School, bij deze, uitgenoodigd, allen die vermeenen de vereischten daartoe te bezitten en genegen zijn dien Post te aanvaarden, om zich, vóór den eersten Julij eerstkomende, in persoon of met vrachtvrije brieven en met overlegging van de noodige Attesten, te vervoegen bij Commissarissen voornoemd.

De voordeelen, aan dezen Post verbonden, zijn: eene jaarwedde uit Stads Kas van *f* 300, — en een zeker aandeel in de jaarlijksche Contributien der Leerlingen: waarvan de opbrengst bij het tegenwoordig getal derzelven *f* 125, — à 130, — kan beloopen; hebbende de Meester bovendien ruimen tijd, tot het geven van Private Lessen, ter zijner beschikking.

Leeuwarden, den 12den Mei 1829.

Namens Commissarissen,
H. VAN NOORD.

---

§ § § De Notaris Mr. *J. NYHOFF, qq.*, zal op den 4den Mei 1829, bij inzet en op den 1sten Junij daaraanvolgende, bij toeslag, telkens des avonds ten 6 ure, in *het Zwijnshoofd*, te *Arnhem*, publiek veilen en finaal verkoopen:

Een hecht en sterk HUIS en ERVE, staande en gelegen binnen *Arnhem*, in de Kerkstraat, op het hoek van de Arkenoachsteeg, wijk F No. 138, bewoond door den Zadelmaker *BINSER*, bij den inzet met de hoogen gebragt tot *f* 1925.

Nadere informatien, nopens de voorwaarden, zijn te bekomen bij gemelden Notaris.

---

† † † Op Maandag den 18den Mei 1829, des namiddags ten 2 ure, zal men, ten huize van *H. REENS*, in de Kerkstraat te *Arnhem*, publiek, voor Kontant Geld, verkoopen: eene aanzienlijke partij VERLAKTE GOEDEREN, PORCELEINEN, GLASWERK, STAALWERKEN, LIKEURKELDERS, THEE- en TABAKSKISTJES, OLIE- en AZYNSTELLEN, allerhande soorten van PYPEN en PYPENKOPPEN, en wat verder zal worden voorgebragt; de Goederen zijn des morgens voor den Verkoop voor een ieder te zien.

---

† † † Op Woensdag den 20sten Mei 1829, des voordemiddags ten 10 ure, in het *Koffijhuis het Zwijnshoofd*, te *Zutphen*, zal in het openbaar, zoo in massa als perceelen worden ingezet, en op den 3den Junij daaraan, ter zelver uur en plaats, finaal verkocht:

De voormalige HAVEZATHE *Ahaus*, gelegen in de Gemeente *Gorssel*, Kwartier *Zutphen*, op een uur afstands van *Zutphen*, nabij den Straatweg van die Stad naar *Deventer*, met PRIVATIVE JAGT en VISSCHERY en verdere ONDERHOORIGHEDEN, bestaande in een HEERENHUIS, voorzien van onderscheidene BENEDEN- en BOVENKAMERS, ruime KEUKENS en KELDERS, KOETSHUIS, PAARDEN- en KOESTAL, spatieuse TUINEN, alles in zijne GRACHTEN; eene WEIDE voor het Huis en aangename WANDELINGEN, bestaande in BOSSCHEN van OPGAAND HOUT; voorts twee KAPITALE BOERENERVEN en eenige UITERWAARDEN, aan de Rivier *den Yssel* gelegen.

Alles met de daartoe gehoorende AKKERMAALS BOSSCHEN, verder HOUTGEWAS en VELDGRONDEN, zoo reeds toegedeeld, of al nog uit de Markgronden toe te deelen.

Buiten welke laatstgemelde Gronden het voorschreven Goed en Onderhoorigheden groot is nagenoeg 68 Bunders.

Nadere informatie te bekomen bij Mr. *J. A. VAN HASSELT*, Notaris te *Zutphen*, ten wiens Kantore 8 dagen voor de eerste veiling de Verkoop-Conditien zullen te zien zijn.

VERKOOPING
VAN
SCHILDERYEN.

Op den 1sten Junij 1829 zal, ten overstaan van den Notaris *Hr. VERHOEFF*, te *Dordrecht*, publiek worden verkocht: het kostbaar KABINET SCHILDERYEN, nagelaten door den Wel Edelen Geboren Heer *JACOB ANTHONY VAN DAM*, overleden te *Dordrecht*.

Deze Verzameling bestaat meerendeels uit zeer goed geconserveerde Stukken, door de beroemdste Meesters uit de oude Hollandsche en Vlaamsche Scholen, en waarvan de Catalogus à 30 Centen te bekomen is bij den Heer *A. BRONDGEEST*, Makelaar te *Amsterdam*, en bij den Heer *A. LAMME*, Kunsthandelaar te *Rotterdam*.

---

† † † Te beginnen op den 13den Mei 1829, zal [illegible] *Arnhem* en *Deventer* eene DILIGENCE rijden, van *Arnhem* 's morgens ten zeven ure, bij *W. CNOPIUS* in de Weverstraat, en van *Deventer* 's namiddags om drie uren, bij *KONINGSVELD*. — Te *Zutphen* wordt het Kantoor gehouden bij *BECK* in *de Kroon*.

---

† † § De Ondergeteekende berigt hiermede aan zijne geëerde begunstigers, dat hij is verhuist naar de Kerkstraat, Lett. F. No. 112, schuins tegenover de *Pastorsteeg*, alwaar hij zijne AFFAIRE op denzelfden voet blijft uitoefenen.

Arnhem, den 13den Mei 1829.

J. H. DAEMS.

---

† † † Men vraagt voor eene Dame eene gemeubileerde KAMER en KABINETJE tot Slaapplaats, met de volle Kost, Wasschen en Bediening, in eene stille Huishouding, tegen eenen billijken prijs voor 't jaar of voor de vijf volgende maanden. Adres met gefrankeerde brieven, onder letter H., ten Boek- en Courantdrukkerij van *C. A. THIEME*, te *Arnhem*.

---

§ § § In het Schrijnwerkers-Vak wordt een LEERLING gevraagd, van fatsoenlijke Ouders. Zich te adresseren ter Boek- en Courantdrukkerij van *C. A. THIEME*, te *Arnhem*.

NEDERLANDSCHE
STOOMBOOT-MAATSCHAPPY.
Bepaling der [illegible] maanden
April en Mei [illegible]

Van *Rotterdam* naar *Nijmegen*:				§ Van [illegible]			
Maandag	18 Mei	's morg.	4 ure	Zondag	17 Mei	[illegible]	[illegible]
Dingsdag	19 Mei	's morg.	5 ure	Woensdag	20 Mei	's namidd.	[illegible]
Vrijdag	22 Mei	's morg.	5 ure	Zaturdag	23 Mei	's morg.	4 ure
Maandag	25 Mei	's morg.	6 ure	Zondag	24 Mei	's namidd.	2 ure
Dingsdag	26 Mei	's morg.	8 ure	Woensdag	27 Mei	's namidd.	2 ure
Vrijdag	29 Mei	's morg.	9 ure	Zaturdag	30 Mei	's morg.	10 ure
				Zondag	31 Mei	's namidd.	2 ure

Van *Nijmegen* naar *Keulen*:

Elken Woensdag 's morgens ten 5 ure en elken Maandag en Vrijdag des namiddags, op bepaalde uren, als bij Biljetten is bekend gemaakt.

De Stoombooten tusschen *Rotterdam* en *Antwerpen* varen alle dagen vice versa.

Van *Rotterdam* naar *Arnhem*:	§ Van *Arnhem* naar *Rotterdam*:
Zondag den 17 Mei 's morg. 7 ure	Maandag den 18 Mei 's morg. 7 ure
Zondag den 24 Mei 's morg. 7 ure	Maandag den 25 Mei 's morg. 7 ure

NB. De vroeger geannonceerde Dienste van 29 en 30 April, van *Rotterdam* naar *Nijmegen* en van 30 April van *Nijmegen* naar *Keulen* is veranderd op de dagen als hier boven is bepaald.

Men kan informatien bekomen bij de Agenten van voornoemde *Maatschappij*, de Heeren *VAALMAN* en *TRIEBELS*, te *Nijmegen*.

*** Bij *J. NOMAN*, Boekhandelaar te *Zalt-Bommel*, is heden van de Pers gekomen:

I. *J. F. MARTINET*, KATECHISMUS DER NATUUR, *zesde aanmerkelijk vermeerderde en naar den tegenwoordigen staat der Natuurkennis verbeterde druk, met 86 platen*, waaronder 12 stuks, welke met deze uitgave vermeerderd zijn, groot [illegible]

II. VERVOLG op den KATECHISMUS DER NATUUR, van *J. F. MARTINET*, groot [illegible] met 8 fraaije uitslaande platen, 2 deelen . . . . . *f* 5.00

III. VOLKOMEN ONMISBAAR HANDBOEK van alle *nieuwe* MATEN en GEWIGTEN, in vergelijking gebragt met al de Oude, in differente plaatsen in ons Vaderland; alsmede van alle Vocht-, Natte- en Droogе-Waren, van 80 verschillende plaatsen. — Verders Voet-, Land- en Lengte-Maten; Koopmans-, Apothekers-, Goud-, Zilver- en Edelgesteenten-Gewigten, met al de Wetten en Besluiten, daartoe behoorende, in een kartonnen band, groot ruim 300 pag. à . . . *f* 1.90

IV. HANDBOEK of groot Tarief van alle OUDE en NIEUWE GELDSPECIEN, in de *Nederlanden*, met 52 Afbeeldingen der Munten, in een kartonnen band, groot ruim 300 pag. *f* 1.90

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.